
Kyrkomötet
Kyrkorättsutskottets betänkande 2010:1

Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas Kyrkostyrelsens skrivelse 2010:3. I skrivelsen föreslår Kyrkostyrelsen att kyrkoordningen ändras vad avser biskopsval, behörighet att anställas som domprost eller kyrkoherde, behörighetsprövning vid anställning av diakon, församlingens verksamhet på andra språk än svenska och rätten att i vissa fall använda nationella minoritetsspråk samt Kyrkomötets sammanträdestider. Dessutom föreslås smärre ändringar och rättelser i kyrkoordningen.

Kyrkorättsutskottet föreslår att skrivelsen bifalls med ändring av bestämmelsen om Kyrkomötets sammanträdestid. Därutöver föreslår utskottet ett tillägg rörande expediering av beslut om behörigförklaring av diakoner. Slutligen föreslår utskottet att de från 2009 års kyrkomöte såsom vilande antagna bestämmelserna i kyrkoordningen antas.

Innehåll

Sammanfattning	1
Skrivelsens förslag	3
Kyrkostyrelsens skrivelse 2010:3 Ändringar i kyrkoordningen m.m.	3
Yttrande från andra utskott	3
Inledning	3
Biskopsval	4
Bakgrund	4
Gällande ordning för val av biskop	4
Skrivelsens förslag	5
Utskottets överväganden	7
Behörighet att anställas som domprost eller kyrkoherde.....	7
Bakgrund	7
Skrivelsens förslag	7
Utskottets överväganden	7
Behörighetsprövning vid anställning av diakon.....	8
Bakgrund	8
Gällande bestämmelser	8
Skrivelsens förslag	8
Utskottets överväganden	9
Församlingsinstruktionen och församlingens verksamhet på andra språk än svenska samt rätten att i vissa fall använda nationella minoritetsspråk.....	9
Bakgrund	9
Gällande bestämmelser	10
Skrivelsens förslag	10
Utskottets överväganden	11
Ändrad tid för Kyrkomötets sammanträden	11
Bakgrund	11
Skrivelsens förslag	12
Utskottets överväganden	14
Smärre ändringar och rättelser	14
Skrivelsens förslag	14
Utskottets överväganden	16
Vilande ändringar i kyrkoordningen från 2009 års kyrkomöte.....	16
Bilaga 1 Ändringar i kyrkoordningen.....	17
Bilaga 2 Ändringar i kyrkoordningen.....	25
Bilaga 3 Ändringar i kyrkoordningen.....	26
Bilaga 4 Ändringar i Arbetsordning för Kyrkomötet.....	29
Bilaga 5 Organisationsutskottets yttrande 2010:2y	31
Bilaga 6 Tillsyns- och uppdragsutskottets yttrande 2010:1y.....	32
Bilaga 7 Reservation.....	35

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kr 2010:1

1. Kyrkomötet beslutar att anta Kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 4, 8, 11, 12, 34, 36, 44, 46, 51, 52, 55 och 57 kap. i kyrkoordningen enligt *bilaga 1*.
2. Kyrkomötet beslutar att som vilande anta Kyrkostyrelsens förslag till ändring i 53 kap. i kyrkoordningen enligt *bilaga 2*.
3. Kyrkomötet beslutar att anta av Kyrkomötet år 2009 såsom vilande antagna ändringar i 11 och 54 kap. i kyrkoordningen enligt *bilaga 3*.
4. Kyrkomötet beslutar att anta Kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 1, 3 och 4 kap. i Arbetsordning för Kyrkomötet enligt *bilaga 4*.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2010:3 Ändringar i kyrkoordningen m.m.

1. Kyrkomötet beslutar att anta Kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 4, 8, 11, 12, 34, 36, 44, 46, 51, 52, 55 och 57 kap. i kyrkoordningen.
2. Kyrkomötet beslutar att som vilande anta Kyrkostyrelsens förslag till ändring i 53 kap. i kyrkoordningen.
3. Kyrkomötet beslutar att anta Kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 1, 3 och 4 kap. i Arbetsordning för Kyrkomötet.

Yttrande från andra utskott

Organisationsutskottet har yttrat sig över skrivelsens avsnitt 2 och 6 i O 2010:2y enligt *bilaga 5*. Tillsyns- och uppdragsutskottet har yttrat sig över skrivelsens avsnitt 3–5 i TU 2010:1y enligt *bilaga 6*.

Inledning

Skrivelsen innehåller ett antal förslag till ändringar i kyrkoordningen och ändringar i Kyrkomötets arbetsordning. En del förslag har föranletts av uppdrag från 2009 års kyrkomöte. Andra förslag har sin grund i behov av ändringar som Kyrkostyrelsen har uppmärksammat under året. Slutligen finns det förslag om vissa kompletteringar och justeringar, som utgör följdändringar till tidigare beslutade ändringar i kyrkoordningen.

Förslagen om ändringar beträffande val av biskop, behörighet för anställning som domprost eller kyrkoherde, behörighetsprövning vid anställning av diakon samt församlingsinstruktionen och församlingens verksamhet på andra språk än svenska har varit remitterade till bland andra stiftens och utvalda församlingar och samfälligheter. De förslag som endast innebär ändringar av redaktionell art har inte varit föremål för remissbehandling. Det har inte heller förslaget om ändrad tid för Kyrkomötets sammanträden.

De föreslagna ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2011 med undantag för bestämmelsen i 11 kap. 6 § i kyrkoordningen, som föreslås träda i kraft den 1 januari 2012. Även bestämmelsen i 53 kap. 1 § i kyrkoordningen, som med hänsyn till det särskilda skyddet i 11 kap. 19 §, kräver två kyrkomötesbeslut föreslås träda i kraft den 1 januari 2012.

Biskopsval

Bakgrund

Kyrkomötet beslutade år 2009 att ge Kyrkostyrelsen i uppdrag att göra en skyndsam översyn av formerna för biskopsvalen och återkomma till Kyrkomötet med förslag till förbättringar.

Kyrkomötets beslut innebär att möjligheterna till ett förändrat förfarande vid nomineringsvalet skulle utredas. Beslutet innebär också att de nuvarande tidsfristerna för överklagande skulle utredas. Vidare omfattade uppdraget att klargöra när förteckningen enligt 8 kap. 15 § i kyrkoordningen ska anses upprättad och vilka som får, respektive inte får, rösta vid biskopsvalet. Slutligen skulle belysas det förhållande att det för de röstberättigade prästerna inte finns ersättare när det finns sådana för de valda elektorerna.

Gällande ordning för val av biskop

Bestämmelserna om hur biskopar utses finns i 8 kap. 7–39 §§ i kyrkoordningen och innebär följande. Stiftsstyrelsen ansvarar för valets genomförande och bestämmer tidpunkten för det. Valet ska föregås av ett nomineringsval och stiftsstyrelsen ska omedelbart efter att rösterna räknats anslå resultatet av nomineringsvalet på stiftets anslagstavla. Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar ska därefter pröva behörigheten hos de kandidater, som erhållit minst fem procent av rösterna i nomineringsvalet. Rösträtt vid valet, såväl nomineringsvalet som det slutliga valet, har domkapitlets och stiftsstyrelsens ledamöter, de som är anställda som präster eller diakoner i stiftet eller i någon av stiftets församlingar och har en tillsvidareanställning eller en anställning på minst sex månader samt särskilt utsedda elektorer. Elektorerna utses inom varje pastorat och det ska väljas lika många elektorer som det finns röstberättigade präster och diakoner anställda i stiftets församlingar och anställda pastorsadjunkter. Varje pastorat ska utse minst en elektor och de övriga ska fördelas mellan pastoraten i förhållande till antalet röstberättigade medlemmar i varje pastorat. Stiftsstyrelsen ska upprätta en förteckning över de röstberättigade prästerna och diakonerna och hur många elektorer som ska väljas från respektive pastorat.

Om ingen kandidat fått mer än hälften av rösterna ska en andra valomgång genomföras. Valet står då mellan de två kandidater, som vid den första valomgången fått flest röster. Sedan valet har avslutats ska stiftsstyrelsen på anslagstavlan kungöra vem som valts. Kyrkostyrelsen ska därefter bekräfta valet genom att utfärda ett bevis om utnämningen till biskop.

Bestämmelser om överklagande av biskopsval finns i 8 kap. 38 § i kyrkoordningen. Elektorsvalet, nomineringsvalet och biskopsvalet får överklagas hos Svenska kyrkans valprövningsnämnd. Elektorsvalet får inte överklagas särskilt utan får bara överklagas i samband med att nomineringsvalet överklagas. Dessa val får överklagas senast tre veckor efter det att resultatet av nomineringsvalet anslagits på stiftets anslagstavla. Överklagande av biskopsvalet kan ske först sedan resultatet av biskopsvalet är definitivt klart. Om det har krävts en andra valomgång måste den som i något avseende är missnöjd med valet i den första valomgången således avvakta resultatet av det slutliga valet.

De särskilda regler som gäller för val av ärkebiskop och biskop i Visby stift berörs inte i detta sammanhang då de inte berörs av de bestämmelser som nu föreslås.

Behovet av översyn

I Demokratiutredningens betänkande *Styra och leda – Samverkan och ansvarsfördelning i Svenska kyrkan* (SKU 2008:1) behandlades frågor om biskopsval. Vid utredningens undersökningar konstaterades att nuvarande ordning fungerat relativt väl vid de biskopsval där nuvarande regler tillämpats. Den enda bestämmelse, som reglerar förfarandet vid nomineringsvalet, återfinns i 8 kap. 24 § i kyrkoordningen och anger att valet ska ske på ett betryggande sätt och enligt de anvisningar som stiftsstyrelsen utfärdar. För att undvika en icke önskvärd detaljreglering av kyrkoordningen i denna del och för att inte i onödan reglera en verksamhet, som enligt gällande ansvarsfördelning mellan nationell nivå och stift åligger stiftens föreslås inga omfattande ändringar i nuvarande regelverk utan bara begränsade förslag till justeringar.

Överklagande

Enligt 8 kap. 38 § i kyrkoordningen får varje del av valprocessen överklagas. Överklagande av elektorsvalet och nomineringsvalet kan ske senast tre veckor efter att resultatet av nomineringsvalet har anslagits på stiftets anslagstavla. Överklagande av biskopsvalet kan ske senast tre veckor efter det att resultatet av detta val har anslagits på anslagstavlan.

Felaktigheter vid elektorsvalet eller nomineringsvalet kan få till följd ett överklagande av det sistnämnda valet. Att införa en möjlighet att överklaga elektorsvalet särskilt kan enligt Kyrkostyrelsens mening inte komma ifråga då en sådan riskerar att förlänga valproceduren ytterligare. Även felaktigheter vid det påföljande biskopsvalet, vare sig det handlar om den första eller andra valomgången, kan komma att bli föremål för överprövning. Eventuella felaktigheter vid den första valomgången kan prövas först efter att den andra valomgången är avslutad. Det vore i detta fall heller inte en lämplig lösning att möjliggöra en särskild prövning av valet redan efter det första valtillfället. Det skulle också ytterligare kunna förlänga hela valprocessen.

Det kan heller inte anses rimligt att införa en ordning som innebär att överklagande kan ske endast en gång under hela valprocessen, i anslutning till att biskopsvalet i sin helhet är avslutat. En sådan ordning skulle innebära att en uppenbar felaktighet vid exempelvis ett elektorsval skulle skapa stor osäkerhet under den återstående delen av valprocessen och ett bifall till överklagandet skulle kunna medföra att valprocessen i sin helhet måste göras om.

Ett möjligt sätt att nedbringa tiden för valets avslutande är att förkorta tidsfristen för överklagande. Vid en samlad bedömning av de för- och nackdelar som kan anföras för en sådan förkortning av fristerna för överklagande menar Kyrkostyrelsen att fördelarna väger över. Flertalet remissinstanser har också bejakat detta. Bestämmelsen i 8 kap. 38 § i kyrkoordningen bör därför ändras så att skrivelse med överklagandet ska ha kommit in till stiftsstyrelsen senast en vecka efter det att resultatet av nomineringsvalet respektive biskopsvalet har anslagits på stiftets anslagstavla.

Förteckning av röstberättigade präster och diakoner

Stiftsstyrelsen ska enligt 8 kap. 15 § i kyrkoordningen upprätta en förteckning över de präster och diakoner som har rösträtt och hur många elektorer som ska väljas i varje pastorat. Av bestämmelsen framgår inte när förteckningen ska upprättas och inte heller om den ska anses "konstituerande" för rösträtten.

Vilka som har rösträtt i biskopsval regleras i 13–14a §§ i kyrkoordningen. Dessa bestämmelser ger kriterierna för rösträtt och med ledning av dessa kan man

vid varje givet tillfälle se hur många personer som potentiellt skulle ha rösträtt vid ett biskopsval. Däremot går det inte att med ledning av dem säga vilka personer som rent faktiskt äger rätt att rösta på valdagen. För att veta detta måste man känna till vilka personer som uppfyller kriterierna för rösträtt vid den tidpunkt som ska vara avgörande för om rösträtt föreligger. Med de nu gällande bestämmelserna har det varit oklart när denna tidpunkt infaller. Det finns skäl att införa en ordning som innebär att förteckningen får karaktär av röstlängd på så sätt att endast den som finns upptagen i förteckningen får rösta samt att en tidpunkt bestäms då röstlängden ska upprättas. Detta skulle enligt Kyrkostyrelsens mening underlätta valens genomförande då det, inte minst av valadministrativa skäl, är viktigt att vid tidpunkten för såväl nomineringsvalet som biskopsvalet veta exakt vilka som faktiskt har rösträtt. Därför bör den förteckning stiftsstyrelsen ska upprätta enligt 15 § i kyrkoordningen få karaktär av röstlängd på så vis att endast den som finns upptagen i röstlängden faktiskt ska ha rätt att rösta.

Den nu föreslagna ordningen förutsätter att det bestäms en viss tidpunkt när röstlängden ska upprättas. En ordning där röstlängden fastställs viss tid innan valet genomförs skulle naturligtvis innebära att några präster och diakoner som inte tjänstgör i stiftet skulle få rösta, nämligen de som efter röstlängdens upprättande tagit tjänst i annat stift, pensionerats eller av annan anledning slutat sin tjänst. På motsvarande sätt skulle den som fått en präst- eller diakonbefattning i stiftet efter det att röstlängden upprättats men innan nomineringsvalet äger rum inte få delta i valet. Av dessa skäl är det viktigt att röstlängden upprättas så sent som möjligt under valprocessen. Vid nomineringsvalet med den efterföljande behörighetsprövningen av kandidaterna avgörs vilka som får vara med i det slutliga biskopsvalet. Det är värdefullt om det är samma personer som röstar vid båda valen. Röstlängden måste därför upptas de som är röstberättigade redan vid tidpunkten för nomineringsvalet. Denna lösning överensstämmer också bäst med det som redan gäller idag. Med hänvisning till ovanstående bör, på motsvarande sätt som gäller röstlängden vid de direkta kyrkovalen, tidpunkten bestämmas till 30 dagar före den dag nomineringsvalet ska ske.

Stiftsstyrelsen ska bestämma tidpunkt för biskopsvalet.

Enligt nuvarande bestämmelser fördelas elektorerna mellan pastoraten efter antalet röstberättigade vid tiden för de direkta kyrkliga valen. Nu föreslås att fördelningen av elektorer mellan pastoraten ska ske efter antalet röstberättigade enligt uppgifterna en vecka före tidpunkten då stiftsstyrelsen beslutar om tidpunkt för valet enligt tillhörighetsregistret omnämnt i 56 kap. 1 § i kyrkoordningen.

Med framlagt förslag får röstlängden en exklusiv verkan rörande rösträtt för präster och diakoner. Därför föreslås att den som begärt rättelse av röstlängden också ska kunna få sin sak överprövad av Svenska kyrkans valprövningsnämnd om beslutet om rösträtt går den klagande emot.

Några särskilda bestämmelser om röstlängd för elektorerna anses inte behövas.

Ersättare

Samtliga tjänstgörande präster och diakoner har enligt nuvarande bestämmelser rösträtt i biskopsval. För ledamöter i stiftsstyrelse, domkapitel och elektorer finns bestämmelser om ersättare. Dessa bestämmelser anses vara tillfyllest varför några regeländringar vad avser ersättare inte föreslås.

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller Kyrkostyrelsens förslag rörande biskopsval.
--

Kyrkorättsutskottet menar att de smärre justeringarna av reglerna för biskopsval utgör förbättringar och är välgrundade. Utskottet diskuterade lämpligheten av att minska besvärstiderna till endast en vecka men utskottet tillstyrker Kyrkostyrelsens förslag även i denna del.

Behörighet att anställas som domprost eller kyrkoherde

Bakgrund

Enligt 34 kap. 9 § i kyrkoordningen uppställs som krav för att kunna komma ifråga för en tjänst som domprost eller kyrkoherde att den sökande har fyllt 30 år. Domkapitlet får medge undantag från villkoret om det finns särskilda skäl.

Den 1 januari 2009 trädde diskrimineringslagen (2008:567) i kraft. Lagen har till ändamål att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och skyldigheter oavsett de i lagen uppräknade diskrimineringsgrunderna. Genom lagen har i svensk rätt införts två nya diskrimineringsgrunder, könsöverskridande identitet eller uttryck, samt ålder.

Åldersdiskriminering är enligt lagen förbjuden inom arbetslivet i vid mening och inom utbildningsverksamhet. Av lagen framgår att en arbetsgivare inte får diskriminera den som är arbetstagare eller söker arbete på grund av personens ålder. Såväl direkt som indirekt diskriminering är förbjuden. Med indirekt diskriminering avses att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium etc. som framstår som neutralt men som i praktiken kan komma att särskilt missgynna personer med i detta fall viss ålder.

Skrivelsens förslag

Kyrkoordningens krav på att man för behörighet till tjänst som domprost eller kyrkoherde ska ha fyllt 30 år torde stå i strid med nu gällande lagstiftning. Kravet måste därför utmönstras ur kyrkoordningen.

Det kan hållas för troligt att det nu lämnade förslaget inte kommer att få några mer omfattande konsekvenser då de flesta sökande till tjänst som kyrkoherde eller domprost – som en naturlig följd av utbildnings- och tjänstgöringskraven i 34 kap. 9 § 2 och 3 – torde vara 30 år eller äldre.

Mot bakgrund av det anförda föreslås att 34 kap. 9 § p 1 i kyrkoordningen upphävs.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller Kyrkostyrelsens förslag rörande behörighet att anställas som domprost eller kyrkoherde.
--

Med diskrimineringslagens lydelse från den 1 januari 2009 finner Kyrkorättsutskottet det självklart att kyrkoordningens bestämmelser ska harmonieras med lagens. Utskottet tillstyrker Kyrkostyrelsens förslag.

Behörighetsprövning vid anställning av diakon

Bakgrund

Kyrkomötet uppdrog år 2009 till Kyrkostyrelsen att utreda möjligheterna till ändring av 34 kap. 14 § i kyrkoordningen så att behörighetsprövningen blir lika för befattningar som präst och diakon.

Gällande bestämmelser

Behörighet

I 34 kap. 8 § tredje stycket i kyrkoordningen sägs att endast den som är behörig att utöva uppdraget som diakon enligt bestämmelserna i 32 kap. får vara anställd som diakon eller på en befattning med benämning där ordet diakon ingår eller där sådan behörighet på annat sätt har angetts som villkor för anställning. Det finns inga andra behörighetsbestämmelser för att kunna anställas som diakon. Det är primärt en uppgift för den som svarar för anställningen att pröva behörigheten hos den som söker en anställning som diakon.

Frågan om sökande till en befattning som präst uppfyller de i kyrkoordningen angivna behörighetsvillkoren prövas av domkapitlet. Om det finns särskilda skäl kan domkapitlet medge undantag från vissa av behörighetsvillkoren.

Yttrande över sökande

Enligt 34 kap. 14 § i kyrkoordningen ska domkapitlet, innan någon anställs som diakon eller på ett längre vikariat än sex månader på en sådan befattning, yttra sig över de behöriga sökandena utifrån de särskilda krav som befattningen ställer. Detsamma gäller andra befattningar med benämning där ordet diakon ingår eller där behörigheten att utöva uppdraget som diakon har angetts som villkor för anställning.

När det sägs att domkapitlet ska yttra sig över de ”behöriga” sökandena innebär det att domkapitlet måste pröva om de personer som man får att yttra sig över är behöriga. Skulle den lokala arbetsgivaren inte skicka in ansökningshandlingar till domkapitlet från någon som inte bedöms behörig kan den frågan endast prövas genom beslutsprövning i enlighet med 57 kap. i kyrkoordningen. För att en sökande själv ska kunna få ett lokalt beslut om behörighet prövat i beskriven situation måste han eller hon därmed tillhöra den församling eller en församling inom den samfällighet som är arbetsgivare.

När det är fråga om en befattning som präst ska efter ansökningstidens utgång enligt 34 kap. 13 § ansökningshandlingarna och platsannonsen skickas till domkapitlet. Vidare stadgas i samma paragraf att domkapitlet, efter beslut om behörighet, med eget yttrande över de behöriga sökandena ska överlämna handlingarna till den som har att besluta om tillsättningen.

Skrivelsens förslag

Den som söker en befattning som diakon kan, för det fall arbetsgivaren och den som söker anställning har olika syn på om den sökande är behörig, bara få saken prövad genom att begära beslutsprövning av arbetsgivarens beslut att inte sända in vederbörandes handlingar till domkapitlet. Då beslutsprövning av en församlings eller samfällighets beslut enligt 57 kap. 8 § i kyrkoordningen endast kan begäras av den, som tillhör den församling eller en församling inom den samfällighet som fattat beslutet, kan endast en sökande som är folkbokförd inom församlingen eller samfällighetens område få sin sak prövad. Då behörigheten i detta fall inte prövas av domkapitlet kan inte heller det bli fråga om något yttrande från dom-

kapitlet. Detta talar enligt vår mening för att det bör införas bestämmelser om behörighetsprövning även för diakoner.

Kr 2010:1

Det mest grundläggande behörighetskravet för präster och diakoner är av samma karaktär, nämligen att man för att vara anställd som präst ska vara behörig att utöva uppdraget som präst och för att vara anställd som diakon ska vara behörig att utöva uppdraget som diakon. Att det kan förekomma andra behörighetskrav för prästtjänster kan enligt vår mening inte motivera att behörighetsprövningen inte är lika utformad för befattningar som präst och diakon.

Med hänvisning till det anförda föreslås därför nu att 34 kap. 14 § i kyrkoordningen ändras så att domkapitlet ska pröva behörigheten även för sökande till en befattning som diakon. Detta bör då gälla alla sökande utan någon gallring i förväg av den som har att besluta om tillsättningen.

I första stycket i 14 § tillfogas att domkapitlet ska pröva behörigheten för de sökande innan någon anställs som diakon eller på ett längre vikariat än sex månader på en sådan befattning. Det kyrkoordningsreglerade behörighetskravet att vara behörig att utöva uppdraget som diakon gäller visserligen även för kortare vikariat. Liksom i fråga om präster får i sådana fall behörigheten provas fullt ut av den som beslutar om tillsättningen.

Samma ordning för att sända handlingar till domkapitlet när ansökningstiden har gått ut som nu gäller i fråga om präster bör även gälla diakoner. Likaså bör samma skyldighet finnas för domkapitlet att underrätta de sökande om sitt beslut i behörighetsfrågan. Att domkapitlets behörighetsprövning och yttrande också ska komma den till del som har att besluta om tillsättningen ligger i sakens natur och behöver inte uttryckas särskilt i bestämmelsen.

Det bör göras ett tillägg i 34 kap. 17 § om möjligheten att överklaga domkapitlets beslut. Någon ytterligare bestämmelse om behörighet föreslås inte utöver det som anges som villkor för att vara anställd som diakon i 34 kap. 8 §.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller Kyrkostyrelsens förslag rörande behörighetsprövning vid anställning av diakon.

Kyrkorättsutskottet menar att kyrkoordningens bestämmelser i de avseenden, som nu är i fråga, ska vara lika för präster och diakoner. Genom förändringen möjliggörs att alla sökande till en diakonbefattning behandlas formellt lika. Utskottet anser att det är av ett särskilt värde i de situationer, när det till en diakonbefattning finns sökande från en annan kyrka, och det kan bli fråga om det finns förutsättningar för att behörigförklaras att utöva uppdraget som diakon i Svenska kyrkan. Till skillnad från Kyrkostyrelsen anser utskottet att underrättelse till den som har att besluta om tillsättningen ska regleras på samma sätt för diakoner som för präster. Utskottet föreslår att ett sådant tillägg införs i kyrkoordningen.

Församlingsinstruktionen och församlingens verksamhet på andra språk än svenska samt rätten att i vissa fall använda nationella minoritetsspråk

Bakgrund

Kyrkostyrelsen har beslutat att det ska utarbetas förslag till ändringar i kyrkoordningen i enlighet med vad som föreslogs i betänkandet *Samiska frågor i Svenska kyrkan* (SKU 2006:1), som medför att organ inom Svenska Kyrkan i vissa

fall ska vara skyldiga att ta emot skriftliga framställningar på samiska och att också svara på dem på samiska.

Kyrkomötet uppdrog år 2009 åt Kyrkostyrelsen att utreda möjligheterna till en ändring av 57 kap. 5 § punkt 3 i kyrkoordningens bestämmelser så att det slås fast att församlingsinstruktionen ska innehålla en redogörelse för församlingens verksamhet på de språk utöver svenska som är vanliga i just den församlingen.

Gällande bestämmelser

Riksdagen har genom lag erkänt de fem nationella minoriteterna judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Gruppernas språk har erkänts som nationella minoritetsspråk. Sedan år 2000 gäller särskilda lagar om rätt att använda finska, meänkieli och samiska i kontakter med myndigheter och domstolar i s.k. förvaltningsområden där språken har lång tradition. Lagarna är numera ersatta av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Riksdagen har vidare beslutat om särskilt stöd för de fem nationella minoriteternas språk. I Språklagen (2009:600) som gäller sedan 1 juli 2009 sägs att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. Dessa är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska. Motsvarande gäller också beträffande det svenska teckenspråket.

I kyrkoordningens 57 kap. 5 § stadgas nu att församlingsinstruktionen pastoralprogram särskilt ska behandla församlingens verksamhet på teckenspråk samt på samiska, finska och andra språk.

Skrivelsens förslag

Rätten att använda minoritetsspråk

I kyrkoordningen finns i dag ingen bestämmelse om rätten att använda minoritetsspråk. Sedan den 1 januari 2010 finns bestämmelser om myndigheters och domstolars skyldigheter att i vissa fall kommunicera muntligt och skriftligt på minoritetsspråk i lagen om minoriteter och minoritetsspråk. Rätten omfattar samiska, finska och meänkieli. Kyrkostyrelsen anser att det är rimligt att motsvarande rätt ska gälla även enligt kyrkoordningen. Bestämmelsen kommer att gälla samtliga organ inom Trossamfundet Svenska kyrkan.

I lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk är en förvaltningsmyndighets skyldig att kommunicera på ett minoritetsspråk kopplad till att myndighetens geografiska verksamhetsområde helt eller delvis sammanfaller med minoritetsspråkets förvaltningsområde. Förslaget till bestämmelse i kyrkoordningen innebär att samma geografiska område ska gälla enligt kyrkoordningen som enligt lag. Framlagt förslag begränsas dock till att omfatta enbart till en skyldighet för kyrkliga organ att ta emot och besvara skriftliga framställningar från dem som är bosatta inom de i lagen givna förvaltningsområdena. Kyrkostyrelsen befarar att en skyldighet att även muntligt kunna svara på framställningar skulle bli praktiskt svår och alltför betungande för många församlingar. Den föreslagna begränsningen till skriftliga framställningar får också stöd av flertalet remissinstanser. En bestämmelse om att den som gör en framställning ska ha det språk på vilket framställningen görs som modersmål synes inte nödvändig. Det torde inte vara aktuellt att andra än de som själva använder något av de nationella minoritetsspråken kommer att göra skriftliga framställningar på detta språk. Däremot görs, i enlighet med förslaget från utredningen om samiska frågor, den begränsningen att framställan ska avse den person som gör framställan eller på vilkens uppdrag den görs.

Utifrån kyrkoordningens uppbyggnad finns det inget kapitel där en bestämmelse av det slag som nu föreslås hör hemma. För att kunna ha en enda generell bestämmelse i kyrkoordningen som inte kräver hänvisningsbestämmelser i flera kapitel, föreslås att bestämmelsen läggs till i 36 kap. som en ny 7 §.

Församlingsinstruktion

Avgörande för vilka språk som behöver användas i församlingens verksamhet bör vara vad som krävs för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Vad detta i praktiken innebär för en viss församling kan bara avgöras i det lokala sammanhanget. Det kräver en närmare analys av vad den grundläggande uppgiften innebär och av det sociala sammanhang där församlingen är satt att fullgöra sin uppgift. Man behöver se både till behoven hos dem som tillhör församlingen och på ansvaret för den kyrkliga verksamheten för alla som vistas i församlingen. Mot bakgrund av dessa överväganden föreslås att församlingsinstruktionens pastorala program ska behandla församlingens verksamhet på de andra språk än svenska som behöver användas för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift.

Avsikten med förslaget är att klargöra och förstärka att varje församling måste ta ställning till vilka språk som den har behov av att kommunicera på för att fullgöra sin uppgift och att det kan se mycket olika ut. Noteras kan, att farhågor har framförts om att en risk finns att den föreslagna utformningen av bestämmelsen leder till att minoritetsspråken får en sämre behandling. Kyrkostyrelsen delar inte den bedömningen.

Kyrkostyrelsen anser däremot i likhet med vad några remissinstanser har framfört att en ändring av skrivningen i 57 kap. 5 § punkten 2 från "särskilt behandlas" till "även behandlas" är motiverad. En sådan ändring är, som remissinstanserna framhållit, neutral och medverkar till att inkludera arbetet på andra språk än svenska. Den förstärker att arbetet på andra språk än svenska hör till det reguljära arbetet.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller Kyrkostyrelsens förslag rörande församlingsinstruktion och församlingens verksamhet på andra språk än svenska samt rätten att i vissa fall använda nationella minoritetsspråk.

Kyrkorättsutskottet finner det riktigt att i kyrkoordningen reglera rätten att få använda sitt eget språk när man skriftligt kommunicerar med kyrkan i de områden och på de språk, som framgår av lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Utskottet anser i likhet med Kyrkostyrelsen att det ska bestämmas lokalt vilka andra språk än svenska, som behöver användas för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift.

Ändrad tid för Kyrkomötets sammanträden

Bakgrund

Det har i olika sammanhang framförts förslag om att permanenta den ordning som övergångsvis gällde för åren 2000 och 2001 då Kyrkomötet sammanträdde i maj och september. I Kyrkostyrelsens skrivelse till 2009 års kyrkomöte, *Styrning och ledning m.m.* (KsSkr 2009:5) angavs att det fanns goda skäl att på nytt pröva en likartad ordning och att styrelsen hade för avsikt att återkomma i frågan så att det, från och med 2011, skulle bli möjligt att hålla ett första sammanträde med

Kyrkomötet före maj månads utgång och ett andra sammanträde före oktober månads utgång.

Skrivelsens förslag

Tidpunkt för Kyrkomötets sammanträden

I 11 kap. 6 § i kyrkoordningen sägs att Kyrkomötet ska sammanträda i september och oktober vid två tillfällen varje år.

Det torde inte vara nödvändigt att på det sätt som nu sker precisera i kyrkoordningen när de båda sammanträdena ska äga rum. I stället bör det vara tillräckligt att ange i kyrkoordningen att Kyrkomötet ska sammanträda vid två tillfällen varje år. För att underlätta för de ledamöter som är yrkesverksamma att få ledigt från sitt arbete för att delta i sammanträdena är det emellertid, enligt Kyrkostyrelsens mening, viktigt att det inte blir alltför kort tid mellan årets första och årets andra sammanträde. Det bör därför anges i kyrkoordningen att ett sammanträde ska hållas under det första halvåret och att ett ska hållas under det andra halvåret. Med den nu föreslagna ordningen kan frågan om den närmare tidpunkten för sammanträdenas förläggning under ett år samordnas med den beslutsordning som gäller i fråga om plats och lokaler för sammanträdestillfällena.

Kyrkostyrelsen föreslår, med hänvisning till det anförda, att 11 kap. 6 § i kyrkoordningen ändras så att det där endast anges att Kyrkomötet ska sammanträda vid två tillfällen varje år, en gång under det första halvåret och en gång under det andra halvåret, samt att det görs ett tillägg i 1 kap. 3 § arbetsordningen om att Kyrkomötets presidium – efter samråd med Kyrkostyrelsen och företrädare för nomineringsgrupperna – beslutar även om tid för Kyrkomötets sammanträden. Detta innebär en flexiblare ordning än den nuvarande. Det kommer dock av förklarliga skäl inte att vara möjligt att med kort varsel ändra sammanträdestiden och de formella besluten måste naturligtvis vara brett förankrade.

Konsekvensändringar i kyrkoordningen och Kyrkomötets arbetsordning

Den ändring Kyrkostyrelsen föreslår av Kyrkomötets sammanträdestider kräver att det även görs ett antal konsekvensändringar i kyrkoordningen och Kyrkomötets arbetsordning. Det gäller bland annat bestämmelser om tidpunkter för inlämnande av skrivelser och motioner samt en del andra bestämmelser.

Tid för skrivelser och motioner

I 51 kap. 6 § första stycket i kyrkoordningen anges att Kyrkostyrelsen ska upprätta ett förslag till budget senast den 30 juni. Denna bestämmelse går inte att tillämpa för det fall Kyrkomötets första sammanträde ska äga rum i maj. Denna bestämmelse föreslås upphävd och att det i stället i 51 kap. 4 § införs bestämmelser om att Kyrkostyrelsen varje år ska upprätta ett förslag till budget för den nationella nivån.

I 51 kap. 6 §, andra stycket sägs att Kyrkomötet ska fastställa budgeten före oktober månads utgång. Med den nu föreslagna ändringen går det inte längre att ange någon exakt tidpunkt för när Kyrkomötet senast ska fastställa budgeten. Kyrkostyrelsen föreslår att även denna bestämmelse upphävs och att det i 51 kap. 4 § införs bestämmelser om att Kyrkomötet ska fastställa budgeten vid årets andra sammanträde.

Genom huvudbestämmelsen i Kyrkomötes arbetsordnings 3 kap. 2 § sägs att en skrivelse från Kyrkostyrelsen ska sändas ut senast två månader innan Kyrkomötets sammanträde i september. Som ett undantag anges att en skrivelse med redovisning av verksamheten på den nationella nivån eller med förslag till budget

för den nationella nivån dock får sändas ut senast en månad innan Kyrkomötes sammanträde inleds.

När det nu enligt den föreslagna ordningen inte längre anges i kyrkoordningen när under året sammanträdena ska hållas, föreslås i stället att skrivelser från Kyrkostyrelsen ska sändas ut senast två månader innan årets första kyrkomötessammanträde inleds. Då avsikten är att årets första sammanträde ska kunna äga rum i maj bör bestämmelsen om att budgetförslag och årsredovisning sänds ut senast en månad före detta sammanträde inte ha undantagskaraktär. Det måste då bli den reguljära ordningen.

Det finns också bestämmelser i arbetsordningen om tidpunkt för att väcka motioner. Huvudregeln är att motioner ska lämnas till Kyrkostyrelsen senast två månader innan årets första kyrkomötessammanträde inleds. Som ett undantag sägs att Kyrkomötets presidium får besluta att motioner med anledning av en skrivelse från Kyrkostyrelsen får väckas senare. För att möjliggöra att även motioner med anledning av skrivelserna med årsredovisning och budgetförslag ska kunna väckas föreslås att motionstiden för motioner i anledning av årsredovisning och budgetförslag alltid ska få väckas senast två veckor innan årets första sammanträde inleds.

Övrigt

I 52 kap. 5 § i kyrkoordningen sägs att Kyrkomötet ska fatta beslut i frågan om ansvarsfrihet för Kyrkostyrelsen vid ett sammanträde senast den 31 december året efter det år som revisionen avser. Detta överensstämmer med vad som sägs i motsvarande bestämmelser för församlingar, samfälligheter och stift. I dessa fall finns dock inga bestämmelser om ett begränsat antal sammanträden per år. I övriga bestämmelser om när Kyrkomötet ska fatta beslut talas om att beslut ska fattas vid årets andra sammanträde. Som bestämmelsen i 52 kap. 5 § nu är utformad kan man få intrycket att något annat gäller för besluten om ansvarsfrihet än för andra kyrkomötesbeslut trots att detta inte är fallet. Kyrkostyrelsen föreslår därför att det görs en ändring i den aktuella paragrafen så att den överensstämmer med hur bestämmelserna i övrigt är utformade.

I Kyrkomötets arbetsordnings 4 kap. 13 § sägs att Kyrkorättsutskottet får sammanträda innan Kyrkomötets sammanträde i september har öppnats. I 4 kap. 23 § anges att reservationer, särskilda yttranden och särskilda meningar med anledning av ett utskottsbetänkande vilka avfattas skriftligen ska lämnas innan Kyrkomötets sammanträde i september har avslutats. Vad avser bestämmelsen i 4 kap. 13 § föreslås att det i stället för sammanträdet i september anges årets första kyrkomötessammanträde. När det gäller bestämmelsen i 4 kap. 23 § finns det bestämmelser i kyrkoordningen, 11 kap. 12 §, som innebär att ett utskottssammanträde undantagsvis kan äga rum i tiden mellan de båda kyrkomötessammanträdena. Även den ovan angivna bestämmelsen i 4 kap. 13 § i Kyrkomötets arbetsordning anger en möjlig alternativ tid för kyrkorättsutskottets sammanträden.

För att få till stånd en reglering som är enkel att tillämpa och som kan omfatta samtliga fall föreslår Kyrkostyrelsen att det även i fortsättningen ska regleras att en reservation m.m. ska anmälas men att det lämnas till ordförandena i utskott, läronämnden respektive valberedningen att bestämma *när* en reservation, särskilt yttrande eller särskild mening som avfattas skriftligen senast ska lämnas.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller Kyrkostyrelsens förslag med den förändringen att det enbart regleras att Kyrkomötet ska sammanträda två gånger per år.

Kyrkorättsutskottet menar att det möjligt men inte nödvändigt att fastlägga att Kyrkomötet ska sammanträda vid två tillfällen varje år, en gång under det första halvåret och en gång under det andra halvåret. Det räcker med att fastlägga att Kyrkomötet ska sammanträda vid två tillfällen varje år. Denna ordning ger möjlighet till ökad flexibilitet. Utskottet noterar i sammanhanget att det är nödvändigt med lång framförhållning då Kyrkomötets sammanträdestider fastställs.

Smärre ändringar och rättelser

Skrivelsens förslag

Hänvisningsändring

Genom förbiseende vid 2009 års kyrkomöte ändrades inte hänvisningsbestämmelserna i 4 kap. 27 § i kyrkoordningen när de bestämmelser i kyrkoordningen, till vilka hänvisningarna pekade, flyttades. Nu föreslås att saken korrigeras.

Begreppet provval

Vid 2009 års kyrkomöte ersattes begreppet provval med begreppet nomineringsval. Av förbiseende kom dock begreppet provval att kvarstå på två ställen i 8 kap. 39 §. Nu föreslås därför att begreppet provval i denna paragraf ändras till nomineringsval.

Rubrikändring

Enligt beslut av 2009 års kyrkomöte ändrades bestämmelsen i 12 kap. 9 § om nämnderna för planering, samordning och utveckling. Av förbiseende kom dock även rubriken närmast före paragrafen att ändras. Därför föreslås nu att rubriken ändras till sin ursprungliga lydelse.

Namnändring Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation

Svenska kyrkans församlingsförbund bytte den 1 januari 2010 namn till Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation. Då 34 kap. 6 § innehåller en hänvisning till Svenska kyrkans församlingsförbund föreslås att detta justeras i enlighet med namnbytet.

Definition av tätortsgrad

Enligt den tidigare gällande 44 kap. 11 § skulle de församlingar som hade mindre än 6,0 invånare per kvadratkilometer och en tätortsgrad under 75 procent beviljas glesbygdsbidrag. Bestämmelsen upphörde att gälla den 1 januari 2005. Av förbiseende kom dock definitionen av begreppet tätortsgrad att kvarstå i 44 kap. 2 §. Det föreslås nu att den tas bort ur kyrkoordningen.

Församlings/samfällighets andel i prästlönetillgångarnas avkastning

Frågan om hur en församlings/samfällighets andel i prästlönetillgångarnas avkastning ska hanteras om det sker en ändring i stiftsindelningen är idag inte närmare reglerad i kyrkoordningen.

Under hösten 2009 utarbetade kyrkokansliet en promemoria i frågan. Promemorian innehöll två olika modeller där den första gick ut på att de församlingar/samfälligheter som berörts av en ändrad stiftsindelning skulle behålla andelar i avkastningen från prästlönetillgångarna i det stift man tidigare tillhört.

Enligt den andra modellen skulle församlingens/samfällighetens andel av marknadsvärdet på prästlönetillgångarnas tillgångar och skulder överföras till det ”nya” stiftets egendomsförvaltning. Församlingen/samfälligheten skulle få andelar i det nya stiftets egendomsförvaltning och erhålla utdelning därifrån. Kyrkostyrelsen beslöt i enlighet med den modell som förordades av flertalet remissinstanser att en församling/samfällighet som på detta sätt berörts av en ändrad stiftsindelning ska behålla andelar i avkastningen från prästlönetillgångarna i det stift man tidigare tillhört. Vidare beslöts att under 2011 påbörja en djupare analys av frågan, och att fram till dess analysen är klar tillämpa motsvarande ordning på kommande stiftsändringar där frågan blir aktuell.

För att en församling/samfällighet ska kunna behålla andelar i och avkastning från prästlöneförvaltningen i ett stift man inte längre tillhör måste 46 kap. 2 § i kyrkoordningen ändras eftersom det där sägs att det är församlingarna/samfälligheterna *inom stiftet* som har andelar i avkastningen av prästlönetillgångarna. Kyrkostyrelsen föreslår därför att orden *inom stiftet* tas bort ur nämnda paragraf. Det kan noteras att en sådan ändring kommer att innebära att båda de ovan beskrivna modellerna ryms inom kyrkoordningens reglering.

Namnändring; offentlighets- och sekretesslagen

I 53 kap. 1 § samt i 55 kap. 1 § talas om sekretesslagen (1980:100). Denna lag har från den 1 juli 2009 upphört och ersatts av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Det föreslås därför att de nämnda bestämmelserna i kyrkoordningen ändras i enlighet härmed. Vad avser 53 kap. 1 § omfattas denna bestämmelse av det särskilda skyddet i 11 kap. 19 § som innebär att det krävs två beslut av Kyrkomötet. Förslaget till ändring av denna bestämmelse kommer därför att bli vilande till 2011 års kyrkomöte och föreslås träda i kraft först i januari året därpå.

När det gäller ändringen av 55 kap. 1 § hänvisar den paragrafen i nuvarande lydelse till 15 kap. 1–2 §§ i sekretesslagen. I dessa paragrafer finns bestämmelser om registrering av allmänna handlingar. Motsvarande regler i offentlighets- och sekretesslagen finns i 5 kap. 1–2 §§ varför 55 kap. 1 § i kyrkoordningen föreslås hänvisa till dessa. Förslaget till ändrad lydelse av 55 kap. 1 § föreslås träda i kraft den 1 januari 2011.

Rättelse av 57 kap. 7 § i kyrkoordningen

Genom beslut av 2009 års Kyrkomöte ändrades bestämmelsen i 57 kap. 6 § i kyrkoordningen om utfärdande av församlingsinstruktion för församlingar i Sverige. Skrivningen ändrades på så sätt att domkapitlet fick utfärda församlingsinstruktion efter godkännande av församlingens beslutande organ och kyrkoherde i stället för som tidigare efter godkännande av församlingens kyrkoråd och kyrkoherde. Av förbiseende kom dock ordet beslutande organ inte att införas i 57 kap. 7 § som innehåller bestämmelser om utfärdande av församlingsinstruktion i vissa fall utan det ovan nämnda godkännandet. Kyrkostyrelsen föreslår därför att så nu sker. I konsekvens med den föreslagna ändringen föreslås också en ändring som innebär att den utfärdade eller ändrade församlingsinstruktionen gäller för församlingen först efter det att det beslutande organet och kyrkoherden underrättats om beslutet.

Bestämmelserna i 57 kap. 7 § gäller även utfärdande av församlingsinstruktion för församlingar inom utlandskyrkan. För dessa församlingsinstruktioner gäller fortfarande att de ska godkännas av kyrkorådet och kyrkoherden. Det föreslås därför att det i ett nytt andra stycke klargörs att det som sägs om beslutande organ i första stycket i stället gäller kyrkorådet när det är fråga om godkännande av församlingsinstruktion för utlandsförsamling.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet bifaller Kyrkostyrelsens förslag rörande smärre ändringar och rättelser.

Kyrkorättsutskottet finner föreslagna ändringar nödvändiga att genomföra.

Vilande ändringar i kyrkoordningen från 2009 års kyrkomöte

Till skydd för att inte tillfälligheter ska kunna påverka Kyrkomötets beslut i frågor av särskild vikt krävs enligt 11 kap. 19 § kyrkoordningen likalydande beslut av Kyrkomötet vid två på varandra följande år. De frågor som det gäller avser kyrkans lära, kyrkotillhörighet, offentlighet för handlingar och undantag från offentlighet för handlingar mm.

Kyrkomötet antog år 2009 på förslag av Organisationsutskottet som vilande ändringar i 11 kap. i kyrkoordningen rörande beredning och beslut i lärofrågor. Ändringen innebär att en särskild beslutsordning införs för beslut om lärofrågor. På förslag av Kyrkorättsutskottet antogs som vilande ändringar i 54 kap. i kyrkoordningen rörande förbud mot att röja uppgifter om enskilds personliga förhållanden i verksamhet som avser antagning till uppdraget som präst eller diakon.

Kyrkomötets ordförande har till Kyrkorättsutskottet för beredning inför beslut vid årets Kyrkomöte hänvisat de ovan redovisade vilande besluten. Kyrkorättsutskottet föreslår med anledning av det anförda att Kyrkomötet vid årets Kyrkomöte antar de vilande besluten.

Uppsala den 30 september 2010

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Göran Oscarsson, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Jerry Adbo, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Kaya Ålander, Inger Persson, Mikael Härdig, Micael Dahlberg, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Anders Linger, Karl Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Marie-Helena Dahlberg.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Christina Andersson, Maria Lagerman, Louise Callenberg, Johan Carlsson, Thelma Olsson Bylin, Jessica Rytter, Georg Lagerberg, Anna Malmqvist, Håkan Sunnliden och Hans Weichbrodt.

Biskop Lennart Koskinen har deltagit i utskottets överläggningar.

Mot beslutet vad avser biskopsval reserverar sig Anders Roos och Anders Linger enligt *bilaga 7*.

Bilaga 1

Ändringar i kyrkoordningen

Kr 2010:1
Bilaga 1

Härigenom föreslås i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) dels att 51 kap. 6 § och rubriken närmast före paragrafen ska upphöra att gälla dels att 4 kap. 27 §, 8 kap. 15, 17, 38, och 39 §§, 11 kap. 6 §, 34 kap. 6, 9, 14 och 17 §§, 44 kap. 2 §, 46 kap. 2 §, 51 kap. 4 §, 52 kap. 5 §, 55 kap. 1 §, 57 kap. 5 och 7 §§ samt rubriken före 12 kap. 9 § ska ha följande lydelse, dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 8 kap. 15 a, 15 b och 39 a §§ samt 36 kap. 7 § och två nya rubriker före 8 kap. 15 respektive 39 a §§ av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap. Kyrkorådet, kyrkonämnden och andra nämnder i församlingar och samfälligheter

27 § Kyrkonämnden är samfällighetens styrelse.

I fråga om kyrkonämndens uppgifter tillämpas bestämmelserna i 6 §, 7 § första stycket 1–3 och 8 § samt i 2 kap. 5 § tredje stycket. Det som där sägs om församlingen, kyrkofullmäktige och kyrkorådet ska i stället gälla samfälligheten samt dess samfällda kyrkofullmäktige och kyrkonämnden.

I fråga om kyrkonämndens uppgifter tillämpas bestämmelserna i 6 §, 7 § första stycket 1–5 och 8 §. Det som där sägs om församlingen, kyrkofullmäktige och kyrkorådet ska i stället gälla samfälligheten samt dess samfällda kyrkofullmäktige och kyrkonämnden.

8 kap. Biskopen

15 § Stiftsstyrelsen ska upprätta en *förteckning* som visar vilka präster och diakoner som har rösträtt *och hur många elektor* som ska väljas i varje pastorat.

Röstlängd

15 § Stiftsstyrelsen ska upprätta en *röstlängd* som visar vilka präster och diakoner som har rösträtt.

Röstlängden ska uppta alla de präster och diakoner som 30 dagar före den dag nomineringsvalet ska ske har rösträtt enligt 13, 14 eller 14 a §. Röstlängden ska samma dag som den upprättats anslås på stiftets anslags-tavla.

15 a § Den som anser sig berörd av felaktig uppgift i röstlängden eller anser sig felaktigt utelämnad ska inom en vecka skriftligen hos stiftsstyrelsen begära att uppgiften rättas.

15 b § Om rösträtt föreligger för dem som är anställda som präster och diakoner vid ett visst biskopsval

*avgörs på grundval av den
röstlängd som har upprättats
enligt 15 §.*

17 § Inom varje pastorat ska det väljas minst en elektor.

Stiftsstyrelsen ska fördela
övriga elektorer mellan pastorat-
en. Fördelningen ska göras i för-
hållande till antalet röstberätti-
gade enligt 33 kap. 2 § i varje
pastorat *när stiftsstyrelsen
beslutar om tidpunkten för valet.*

Stiftsstyrelsen ska fördela
övriga elektorer mellan pastorat-
en. Fördelningen ska göras i för-
hållande till antalet röstberätti-
gade enligt 33 kap. 2 § i varje
pastorat. *Antalet röstberättigade
ska beräknas på uppgifterna i det
register som avses i 56 kap. 1 § 1
en vecka före det att stifts-
styrelsen beslutar om tidpunkten
för valet.*

*Stiftsstyrelsen ska genast
underrätta pastorn om
beslutet.*

38 § Elektorsvalet, nomineringsvalet och biskopsvalet får överklagas hos Svenska kyrkans valprövningsnämnd. Elektorsvalet får dock bara överklagas i samband med att nomineringsvalet överklagas.

Skrivelse med överklagandet
av elektorsvalet eller nomine-
ringsvalet ska ha kommit in till
stiftsstyrelsen senast *tre veckor*
efter det att resultatet av nomi-
neringsvalet har anslagits på
stiftets anslagstavla.

Skrivelse med överklagandet
av biskopsvalet ska ha kommit
in till stiftsstyrelsen senast *tre*
veckor efter det att resultatet av
biskopsvalet har anslagits på
stiftets anslagstavla.

Skrivelse med överklagandet
av elektorsvalet eller nomine-
ringsvalet ska ha kommit in till
stiftsstyrelsen senast *en vecka*
efter det att resultatet av nomi-
neringsvalet har anslagits på
stiftets anslagstavla.

Skrivelse med överklagandet
av biskopsvalet ska ha kommit
in till stiftsstyrelsen senast *en*
vecka efter det att resultatet av
biskopsvalet har anslagits på
stiftets anslagstavla.

Vem som får överklaga

39 § Den som har varit röstberättigad vid biskopsvalet har rätt att överklaga *provvalet* och biskopsvalet.

Även den som har varit röstberättigad vid elektorsvalet får överklaga *provvalet*, om grunden för överklagandet är att fel har förekommit vid elektorsvalet.

39 § Den som har varit röstberättigad vid biskopsvalet har rätt att överklaga *nomineringsvalet* och biskopsvalet.

Även den som har varit röstberättigad vid elektorsvalet får överklaga *nomineringsvalet*, om grunden för överklagandet är att fel har förekommit vid elektorsvalet.

Överklagande av rättelse enligt 15 a §

Kr 2010:1
Bilaga 1

39 a § Den som har begärt rättelse av uppgift i röstlängd enligt 15 a § får överklaga stiftsstyrelsens beslut att inte göra rättelse hos Svenska kyrkans valprovsnämnd. Skrivelse med överklagandet ska ha kommit in till stiftsstyrelsen inom två veckor från det att röstlängden har anslagits på stiftets anslagstavla.

11 kap. Kyrkomötet

När sammanträdena ska hållas

6 § Kyrkomötet ska sammanträda i september och oktober vid två tillfällen varje år.

Kyrkomötet får sammanträda högst 10 dagar under ett år.

6 § Kyrkomötet ska sammanträda vid två tillfällen varje år.

12 kap. Kyrkostyrelsen, m.m.

Antalet ledamöter och ersättare

9 § Nämnden för internationell mission och diakoni består av nio¹ ledamöter, som väljs av Kyrkomötet. En av ledamöterna ska vara biskop.

Nämnden för utbildning, forskning och kultur består av nio ledamöter som väljs av Kyrkomötet. En av ledamöterna ska vara biskop.

Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet består av nio ledamöter. Åtta av dessa väljs av Kyrkomötet, den nionde ledamoten ska vara biskopen i Visby stift.

För ledamöterna i respektive nämnd väljer Kyrkomötet lika många ersättare.

Nämnderna för planering, samordning, och utveckling

1 Nämnden har elva ledamöter fram till dess 2010 års Kyrkomöte väljer nya ledamöter.

34 kap. Kyrkans anställda

- 6 § När en församling, en samfällighet eller ett stift är arbetsgivare ska *Svenska kyrkans församlingsförbund*
1. företräda arbetsgivaren när det gäller att ingå eller säga upp kollektivavtal,
 2. avgöra frågor om lockout eller andra stridsåtgärder vid konflikter om sådana kollektivavtal,
 3. företräda arbetsgivaren i tvister om sådana kollektivavtal eller om påföljder vid konflikter om sådana avtal, och
 4. i anslutning till ingångna kollektivavtal företräda arbetsgivaren i fråga om sådana arbetstagare som inte är medlemmar i någon avtalslutande arbetstagarorganisation.
- Svenska kyrkans församlingsförbund* ska på motsvarande sätt företräda Svenska kyrkan som arbetsgivare för personalen i kyrkokansliet.

- 6 § När en församling, en samfällighet eller ett stift är arbetsgivare ska *Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation*
1. företräda arbetsgivaren när det gäller att ingå eller säga upp kollektivavtal,
 2. avgöra frågor om lockout eller andra stridsåtgärder vid konflikter om sådana kollektivavtal,
 3. företräda arbetsgivaren i tvister om sådana kollektivavtal eller om påföljder vid konflikter om sådana avtal, och
 4. i anslutning till ingångna kollektivavtal företräda arbetsgivaren i fråga om sådana arbetstagare som inte är medlemmar i någon avtalslutande arbetstagarorganisation.
- Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation* ska på motsvarande sätt företräda Svenska kyrkan som arbetsgivare för personalen i kyrkokansliet.

Särskilda villkor för att få en anställning

- 9 § Behörig att anställas som domprost eller kyrkoherde eller på ett längre vikariat än tre månader på en sådan befattning är den som
1. har fyllt 30 år,
 2. har varit anställd som präst i Svenska kyrkan i minst tre år,
 3. har genomgått den utbildning som har fastställts av Kyrkostyrelsen,
 4. uppfyller de villkor för befattningen som domkapitlet kan ha beslutat om enligt 11 §, och
 5. har förklarat sig beredd att i alla uppgifter tjänstgöra tillsammans med andra som vigts till ett uppdrag inom kyrkans vagnings-tjänst oavsett deras kön.
- Domkapitlet får medge undantag från villkoren i första stycket 1–3, om det finns särskilda skäl.

Innan någon anställs ska domkapitlet yttra sig över de behöriga sökandena utifrån de särskilda krav som befattningen ställer.

- 9 § Behörig att anställas som domprost eller kyrkoherde eller på ett längre vikariat än tre månader på en sådan befattning är den som
1. har varit anställd som präst i Svenska kyrkan i minst tre år,
 2. har genomgått den utbildning som har fastställts av Kyrkostyrelsen,
 3. uppfyller de villkor för befattningen som domkapitlet kan ha beslutat om enligt 11 §, och
 4. har förklarat sig beredd att i alla uppgifter tjänstgöra tillsammans med andra som vigts till ett uppdrag inom kyrkans vagnings-tjänst oavsett deras kön.
- Domkapitlet får medge undantag från villkoren i första stycket 1 och 2, om det finns särskilda skäl.

14 § Innan någon anställs som diakon eller på ett längre vikariat än sex månader på en sådan befattning ska domkapitlet yttra sig över de behöriga sökandena utifrån de särskilda krav som befattningen ställer. Detsamma gäller andra befattningar med benämning där ordet diakon ingår eller där behörigheten att utöva uppdraget som diakon har angetts som villkor för anställning.

14 § Innan någon anställs som diakon eller på ett längre vikariat än sex månader på en sådan befattning ska domkapitlet *pröva de sökandes behörighet* och yttra sig över de behöriga sökandena utifrån de särskilda krav som befattningen ställer. Detsamma gäller andra befattningar med benämning där ordet diakon ingår eller där behörigheten att utöva uppdraget som diakon har angetts som villkor för anställning.

När ansökningstiden gått ut ska den som har att besluta om tillsättningen översända ansökningshandlingarna och platsannonsen till domkapitlet.

Efter beslut om behörighet ska domkapitlet med eget yttrande över de behöriga sökandena överlämna handlingarna till den som har att besluta om tillsättningen.

Domkapitlet ska underrätta de sökande om beslutet i behörighetsfrågan och om skälen för detta.

Överklagande

17 § Domkapitlets beslut i ärenden som avses i 9 § första och andra styckena samt 10 § första och andra styckena får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd. Rätt att överklaga har

1. den sökande, såvitt avser beslut att inte förklara honom eller henne behörig,
2. en medsökande, såvitt avser beslut att förklara en sökande behörig, och
3. den som ska besluta om tillsättningen, såvitt avser beslut att inte förklara en sökande behörig.

17 § Domkapitlets beslut i ärenden som avses i 9 § första och andra styckena samt 10 § första och andra styckena får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd. *Detsamma gäller domkapitlets beslut om behörighet enligt 14 §.* Rätt att överklaga har

1. den sökande, såvitt avser beslut att inte förklara honom eller henne behörig,
2. en medsökande, såvitt avser beslut att förklara en sökande behörig, och
3. den som ska besluta om tillsättningen, såvitt avser beslut att inte förklara en sökande behörig.

När ett beslut har överklagats enligt första stycket får anställningsärendet inte slutföras förrän Överklagandenämnden har avgjort överklagandet.

36 kap. Indelningsenheter

7 § *Kyrkliga organ ska i vissa fall ta emot och besvara skriftliga framställningar på finska, meänkieli respektive samiska.*

Skyldigheten enligt första stycket gäller skriftliga framställningar från personer bosatta inom något av de förvaltningsområden som anges i 6 § i lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk och på det minoritetsspråk som förvaltningsområdet avser. Det ärende som framställningen gäller ska avse den person som gör denna eller på vilkens uppdrag den görs.

44 kap. Ekonomisk utjämning

2 § I detta kapitel används följande uttryck med den betydelse som anges nedan:

Avgiftsunderlag: De sammanlagda beskattningsbara inkomster som de kyrkotillhöriga i en församling har enligt skattemyndigheternas beslut om taxering till kommunal inkomstskatt enligt 4 kap. 2 § taxeringslagen (1990:324) året före bidragsåret.

Bidragsår: Det år under vilket ett bidrag betalas ut eller en avgift ska betalas.

Egentlig verksamhet: Kostnaderna för gemensam administration, fastighets- och kyrkogårdsförvaltning samt församlingsverksamhet.

Genomsnittskostnad: De totala löpande kostnaderna som alla församlingar i hela landet sammanlagt har för driften av en viss verksamhet eller för ett visst utgiftsslag och som framgår av statistik över boksluten för året före det år som föregår bidragsåret, dividerade med antalet kyrkotillhöriga den 1 januari året före bidragsåret.

Medelavgiftsunderlag: Medelavgiftskraften multiplicerad med antalet kyrkotillhöriga i församlingen den 1 januari året före bidragsåret. Medelavgiftskraften är avgiftsunderlaget för de kyrkotillhöriga i hela landet, dividerat med antalet kyrkotillhöriga i landet den 1 januari året före bidragsåret.

Tätortsgrad: Hur stor andel av befolkningen som bor i tätort.

46 kap. Prästlönetillgångar och annan ändamålsbestämd egendom

2 § Stiften ska förvalta prästlönetillgångarna.

Församlingarna *inom stiftet* har andelar i avkastningen av prästlönetillgångarna allt efter hur stor del av tillgångarna som kommer från den församlingen.

Församlingarna har andelar i avkastningen av prästlönetillgångarna allt efter hur stor del av tillgångarna som kommer från den församlingen. För en

För en församling som ingår i en samfällighet ska det som i detta kapitel sägs om församlingar i stället gälla samfälligheter.

församling som ingår i en samfällighet ska det som i detta kapitel sägs om församlingar i stället gälla samfälligheter.

Kr 2010:1
Bilaga 1

51 kap. Ekonomisk förvaltning för den nationella nivån

Budgetens innehåll

- 4 § För trossamfundets Svenska kyrkans nationella nivå ska varje år *upprättas en* budget för nästa budgetår. Budgetåret löper per kalenderår.

Budgeten

- 4 § För trossamfundets Svenska kyrkans nationella nivå ska *Kyrkostyrelsen* varje år *upprätta ett förslag till* budget för nästa budgetår. Budgetåret löper per kalenderår.

Kyrkomötet ska fastställa budgeten vid årets andra sammanträde.

Budgetprocessen

- 6 § *Kyrkostyrelsen ska upprätta ett förslag till budget senast den 30 juni.*
Kyrkomötet ska fastställa budgeten före oktober månads utgång.

52 kap. Revision för den nationella nivån

- 5 § Kyrkomötet ska begära in förklaringar som gäller de anmärkningar som har framställts i revisionsberättelsen.

Därefter ska Kyrkomötet vid *ett* sammanträde *senast den 31 december* året efter det år som revisionen avser besluta om ansvarsfrihet ska beviljas eller vägras.

Därefter ska Kyrkomötet vid *sitt andra* sammanträde året efter det år som revisionen avser besluta om ansvarsfrihet ska beviljas eller vägras.

55 kap. Diarier och arkiv

Uppdelning mellan statliga och kyrkliga regler om diarier och arkiv

- 1 § Regler om registrering av allmänna handlingar som förvaras hos Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar finns i 15 kap. 1–2 §§ *sekretesslagen* (1980:100).

Regler om de arkiv som bildas av dessa handlingar finns i arkivlagen (1990:782), i arkivförordningen (1991:446) och i föreskrifter som Riksarkivet har meddelat med stöd av arkivförordningen.

- 1 § Regler om registrering av allmänna handlingar som förvaras hos Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar finns i 5 kap. 1 och 2 §§ *Offentlighets- och sekretesslagen* (2009:400).

57 kap. Tillsyn

FÖRSAMLINGSINSTRUKTION

Församlingsinstruktionens innehåll

5 § För varje församling ska det finnas en församlingsinstruktion. Förslag till församlingsinstruktion ska utarbetas av kyrkoherden och kyrkorådet i församlingen i samråd med domkapitlet. Instruktionen ska innehålla

1. de regler för församlingen och församlingens verksamhet som domkapitlet får besluta enligt bestämmelser i denna kyrkoordning,
2. ett pastoralt program för församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. I det pastoralprogrammet ska *särskilt* behandlas församlingens verksamhet på *teckenspråk samt på samiska, finska och andra språk*.

7 § Domkapitlet får, om det finns särskilda skäl, utan godkännande av *kyrkoråd* och kyrkoherde, utfärda församlingsinstruktion samt besluta att ändra de delar av församlingsinstruktionen som avser regler enligt 5 § 1. Den utfärdade eller ändrade församlingsinstruktionen gäller för församlingen först efter det att *kyrkorådet* och kyrkoherden har underrättats om beslutet.

5 § För varje församling ska det finnas en församlingsinstruktion. Förslag till församlingsinstruktion ska utarbetas av kyrkoherden och kyrkorådet i församlingen i samråd med domkapitlet. Instruktionen ska innehålla

1. de regler för församlingen och församlingens verksamhet som domkapitlet får besluta enligt bestämmelser i denna kyrkoordning,
2. ett pastoralt program för församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. I det pastoralprogrammet ska *även* behandlas församlingens verksamhet på *de andra språk än svenska som behöver användas för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift*.

7 § Domkapitlet får, om det finns särskilda skäl, utan godkännande av *beslutande organ* och kyrkoherde, utfärda församlingsinstruktion samt besluta att ändra de delar av församlingsinstruktionen som avser regler enligt 5 § 1. Den utfärdade eller ändrade församlingsinstruktionen gäller för församlingen först efter det att det *beslutande organet* och kyrkoherden har underrättats om beslutet.

För församlingar inom utlandskyrkan gäller det som sägs i första stycket om beslutande organ istället kyrkorådet.

Dessa bestämmelser träder i kraft den 1 januari 2011 med undantag för bestämmelsen i 11 kap. 6 § som träder i kraft den 1 januari 2012.

Bilaga 2

Ändringar i kyrkoordningen

Kr 2010:1
Bilaga 2

Kyrkomötet beslutar i fråga om 53 kap. i kyrkoordningen att 1 § ska ha följande lydelse.

53 kap. Offentlighet för handlingar

Uppdelning mellan en statlig och en inomkyrklig offentlighetsprincip

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 § Om rätten att ta del av allmänna handlingar som förvaras hos Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar finns bestämmelser i *Sekretesslagen* (1980:100).

1 § Om rätten att ta del av allmänna handlingar som förvaras hos Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar finns bestämmelser i *Offentlighets- och sekretesslagen* (2009:400).

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2012.

Bilaga 3

Ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om 11 kap. i kyrkoordningen
dels att rubrikerna före 16 och 19 §§ ska ha följande lydelse,
dels att 16–19 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny rubrik före 18 § av följande lydelse, samt i fråga om 54 kap. i kyrkoordningen att det införs en ny 4 b § av följande lydelse.

11 kap. Kyrkomötet

Nuvarande lydelse

Behandlingen av lärofrågor

16 § Läronämnden *skall* bestå av stiftens biskopar och åtta andra ledamöter valda av Kyrkomötet. Ärkebiskopen är ordförande i Läronämnden. Läronämnden *skall* inom sig välja en vice ordförande.

17 § Läronämnden *skall* yttra sig innan Kyrkomötet beslutar i ärenden som gäller

1. grundläggande bestämmelser om Svenska kyrkans tro, bekän-nelse och lära,
2. Svenska kyrkans böcker, guds-tjänster, sakrament och övriga handlingar,
3. kyrkans vigningstjänst, och
4. ekumeniska överenskommelser.

Läronämnden *skall* beredas tillfälle att yttra sig i övriga läro-frågor.

18 § *Beslutar* Kyrkomötet i något ärende som *gäller ett ämne som* anges i 17 § första stycket *att bifalla ett förslag som har av-styrkts av Läronämnden skall*

Föreslagen lydelse

Beredning av lärofrågor

16 § Läronämnden *ska* bestå av stiftens biskopar och åtta andra ledamöter valda av Kyrkomötet. Ärkebiskopen är ordförande i Läronämnden. Läronämnden *ska* inom sig välja en vice ordförande.

17 § Läronämnden *ska* yttra sig innan Kyrkomötet beslutar i ärenden som gäller

1. grundläggande bestämmelser om Svenska kyrkans tro, bekän-nelse och lära,
2. *att anta eller ändra* Svenska kyrkans böcker,
3. *bestämmelser om* gudstjänster, sakrament och övriga handlingar,
4. *bestämmelser om* kyrkans vigningstjänst, och
5. ekumeniska överenskommelser.

Läronämnden *ska* beredas tillfälle att yttra sig i övriga läro-frågor.

Läronämnden ska, om den avger yttrande enligt andra stycket, ange om det gäller en sådan lärofråga där den särskilda beslutsordningen enligt 18 § kan bli tillämplig.

Beslut i vissa lärofrågor

18 § När Kyrkomötet *ska besluta* i något ärende som anges i 17 § första stycket *eller i ett ärende där Läronämnden i sitt yttrande enligt 17 § tredje stycket har*

denna åter yttra sig och ärendet på nytt beredas i utskottet innan Kyrkomötet fattar ett slutligt beslut.

Vid det slutliga beslutet måste två tredjedelar av de röstande bifalla ett förslag som har avstyrkts av Läronämnden för att förslaget skall genomföras.

angett att en särskild beslutsordning kan bli tillämplig gäller följande.

1. När det har fastställts vilka beslutsförslag som föreligger men innan Kyrkomötet fattar beslut ska biskoparna besluta om den särskilda beslutsordningen i punkt 2 ska tillämpas om Kyrkomötet bifaller ett visst förslag. Biskoparna får fatta ett sådant beslut om de finner att ett förslag inte bör genomföras därför att det strider mot Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.
2. Om Kyrkomötet bifaller ett förslag för vilket biskoparna har beslutat att en särskild beslutsordning ska gälla ska det förslaget tas upp på nytt vid Kyrkomötets andra sammanträde året efter att val till Kyrkomötet har ägt rum. Läronämnden ska då åter yttra sig och ärendet på nytt beredas i utskott innan Kyrkomötet fattar ett slutligt beslut.
3. Om Kyrkomötet vid det slutliga beslutet bifaller ett förslag för vilket biskoparna har beslutat att den särskilda beslutordningen ska gälla måste minst tre fjärdedelar av de röstande bifalla förslaget för att det ska genomföras.

Beslut vid två tillfällen

- 19 § För att ändra följande bestämmelser i kyrkoordningen skall Kyrkomötet fatta likalydande beslut vid sammanträdet i oktober två på varandra följande år:
1. 16–19 §§ om lärofrågor och kyrkoordningsfrågor,
 2. 29 kap. 2–4 §§ om kyrkotillhörighet,
 3. 53 kap. om offentlighet för handlingar, och
 4. 54 kap. om undantag från offentlighet för handlingar m.m.

Särskild beslutsordning för vissa bestämmelser

- 19 § För att ändra följande bestämmelser i kyrkoordningen måste minst tre fjärdedelar av de röstande vara ense om beslutet:
1. 16–19 §§ om lärofrågor och vissa bestämmelser i kyrkoordningen,
 2. 29 kap. 2–4 §§ om kyrkotillhörighet,
 3. 53 kap. om offentlighet för handlingar, och
 4. 54 kap. om undantag från offentlighet för handlingar m.m.
- Om inte minst tre fjärdedelar av de röstande beslutar att ändra*

en bestämmelse som avses i första stycket får Kyrkomötet ändra bestämmelsen med enkel majoritet genom två likalydande beslut. Det andra beslutet ska fattas vid Kyrkomötets andra sammanträde året efter att val till Kyrkomötet har ägt rum.

Om biskoparna beträffande ett visst förslag i ett ämne som anges i första stycket 1–4 har beslutat att den särskilda beslutsordningen enligt 18 § punkterna 2 och 3 ska gälla tillämpas den ordningen.

54 kap. Undantag från offentlighet för handlingar

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 b § I verksamhet som avser antagning till uppdraget som präst eller diakon gäller förbud mot att röja uppgifter om en enskilds personliga förhållanden. Förbudet gäller om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att personen i fråga eller någon närstående lider men.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2011.

Bilaga 4

Ändringar i Arbetsordning för Kyrkomötet

Kr 2010:1
Bilaga 4

Härigenom föreslås i fråga om Arbetsordning för Kyrkomötet (SvKB 1999:3) att 1 kap. 3 §, 3 kap. 1 och 2 §§ samt 4 kap. 13 och 23 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap. Inledande bestämmelser

3 § Kyrkomötets presidium beslutar efter samråd med Kyrkostyrelsen och företrädare för nomineringsgrupperna om plats och lokaler *vid* Kyrkomötets sammanträden.

Kyrkomötets presidium utser sekreterare i utskotten och valberedningen. Kyrkostyrelsen utser personal i övrigt efter samråd med Kyrkomötets presidium.

3 § Kyrkomötets presidium beslutar efter samråd med Kyrkostyrelsen och företrädare för nomineringsgrupperna om *tid*, plats och lokaler *för* Kyrkomötets sammanträden.

3 kap. Ärendenas väckande

1 § Motioner väcks genom att lämnas till Kyrkostyrelsen senast två månader innan årets första kyrkomötessammanträde inleds.

Kyrkomötets presidium får besluta att motioner med anledning av en skrivelse från Kyrkostyrelsen får väckas senare.

1 § Motioner väcks genom att lämnas till Kyrkostyrelsen senast två månader innan årets första kyrkomötessammanträde inleds.

Kyrkomötets presidium får besluta att motioner med anledning av en skrivelse från Kyrkostyrelsen får väckas senare.

Motioner med anledning av en skrivelse med redovisning av verksamheten på den nationella nivån eller med förslag till budget får dock alltid väckas genom att lämnas till Kyrkostyrelsen senast två veckor innan årets första sammanträde inleds.

Kyrkostyrelsen ska överlämna inkomna motioner till alla som har rätt att delta i Kyrkomötets sammanträden.

2 § En skrivelse från Kyrkostyrelsen ska senast två månader innan *Kyrkomötets sammanträde i september* inleds sändas till alla som har rätt att delta i Kyrkomötets överläggningar. *En skrivelse* med redovisning av verksamheten på den nationella nivån *eller* med förslag till budget *för den nationella nivån* får dock sändas ut senast en månad innan *kyrkomötessammanträdet inleds*.

2 § En skrivelse från Kyrkostyrelsen ska senast två månader innan *årets första kyrkomötessammanträde* inleds sändas till alla som har rätt att delta i Kyrkomötets överläggningar.

Skrivelser med redovisning av verksamheten på den nationella nivån *och* med förslag till budget ska dock sändas ut senast en månad innan *sammanträdet inleds*.

Innan Kyrkostyrelsen beslutar om ett förslag i ett ämne som anges i 11 kap. 17 § första stycket kyrkoordningen ska den begära ett preliminärt yttrande från Läronämnden.

4 kap. Ärendenas beredning

13 § Kyrkorättsutskottet bereder ärenden om lagen om Svenska kyrkan (1998:1591), lagstiftningsfrågor om Svenska kyrkan som registrerat trosamfund, begravningsverksamheten och den kulturhistoriskt värdefulla egendomen samt Kyrkomötets arbetsordning och instruktioner för Kyrkostyrelsen och nämnderna.

Kyrkorättsutskottet ska yttra sig över förslag till ändringar i kyrkoordningen som finns i en skrivelse från Kyrkostyrelsen eller i en motion. Det finns ytterligare bestämmelser om yttranden från Kyrkorättsutskottet i 21 §.

För att yttra sig över förslag till ändringar i kyrkoordningen får Kyrkorättsutskottet sammanträda innan *Kyrkomötets sammanträde i september* har öppnats.

För att yttra sig över förslag till ändringar i kyrkoordningen får Kyrkorättsutskottet sammanträda innan *årets första kyrkomötessammanträde* har öppnats.

23 § När ett utskott ska avgöra ett ärende tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 34–37 §§ kyrkoordningen.

Den som har deltagit i avgörandet av ett ärende får reservera sig mot beslutet eller lämna ett särskilt yttrande. En biskop som har deltagit i utskottets överläggningar får anteckna en särskild mening. En ersättare som har deltagit i utskottets överläggningar får anteckna en särskild mening i utskottets protokoll.

En reservation, ett särskilt yttrande eller en särskild mening ska anmälas när utskottet fattar beslut om ett betänkande eller om ett yttrande till ett annat utskott. En reservation, ett särskilt yttrande eller en särskild mening som avfattas skriftligen ska lämnas innan *Kyrkomötets sammanträde i september* har avslutats.

Rätten att reservera sig eller lämna ett särskilt yttrande gäller även ledamöterna i Läronämnden och i valberedningen.

Den som har deltagit i avgörandet av ett ärende får reservera sig mot beslutet eller lämna ett särskilt yttrande. En biskop som har deltagit i utskottets överläggningar får anteckna en särskild mening. En ersättare som har deltagit i utskottets överläggningar får anteckna en särskild mening i utskottets protokoll.
Rätten att reservera sig eller lämna ett särskilt yttrande gäller även ledamöterna i Läronämnden och i valberedningen.

En reservation, ett särskilt yttrande eller en särskild mening ska anmälas när *ärendet avgörs*. En reservation, ett särskilt yttrande eller en särskild mening som avfattas skriftligen ska lämnas *senast vid den tidpunkt som ordföranden bestämmer*.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2011.

Kyrkomötet Organisationsutskottets yttrande 2010:2y

Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Till Kyrkorättsutskottet

Organisationsutskottets yttrande över Kyrkostyrelsens skrivelse om ändringar i kyrkoordningen m.m. (KsSkr 2010:3) i de delar som avser avsnitt 2 (Biskopsval) och avsnitt 6 (Ändrad tid för kyrkomötets sammanträden).

Biskopsval

Organisationsutskottet behandlar i sitt betänkande 2010:7 tre motioner om biskopsval.

Utskottet tillstyrker de förslag till ändringar i kyrkoordningen som föreslagits av Kyrkostyrelsen.

Ändrad tid för kyrkomötets sammanträden

Organisationsutskottet noterar att det kan finnas uppenbara nackdelar om det är för lång tid mellan Kyrkomötets sessioner. När det gäller förslaget som innebär en reglering att Kyrkomötet ska sammanträda en gång under första halvåret och en gång under andra halvåret menar utskottet att det är olämpligt att i kyrkoordningen fixera tidpunkterna för sessionerna. Det kan exempelvis finnas skäl att pröva om Kyrkomötets sista session under valår kan läggas så sent på hösten att det nya Kyrkomötet kan kallas in i anslutning till detta för att kunna genomföra val.

Utskottet noterar vidare att det är viktigt att ambitionen ska vara att sammanträdena ska vara korta och effektiva. Det bör alltid övervägas om sammanträdesdagar kan förläggas även till lördagar.

Uppsala den 29 september 2010

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Per Westberg, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Aina Andersson, Olle Reichenberg, Maria Abrahamson, Ann-Britt, Åsebol, Conny Tyrberg, Daniel Tisell, Per Lindberg, Sofia Särdaqvist, Irene Oskarsson, Susann Torgerson och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Micael Åsman, Carola Björkman, Sten-Arne Burman, Lars Johnsson, Eva Li Prades, Anders Björkman, Ingela Arheden, Birgit Kullingsjö, Camilla Widepalm Heurén, Per Ingvarsson, Peder Fohlin, Christer Kax Sundberg och Celina Falk.

Biskoparna Erik Aurelius och Eva Brunne har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Tillsyns- och uppdragsutskottets yttrande 2010:1y

Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Till Kyrkorättsutskottet

Kyrkorättsutskottet har begärt ett yttrande över avsnitten 3–5 i Kyrkostyrelsens skrivelse 2009:3 Ändringar i kyrkoordningen.

Behörighet att anställas som domprost eller kyrkoherde (avsnitt 3)

Tillsyns- och uppdragsutskottet tillstyrker den föreslagna ändringen i 34 kap. 9 § punkt 5 i kyrkoordningen utifrån den motivering för förändringen som framgår av Kyrkostyrelsens skrivelse.

Behörighetsprövning vid anställning av diakon (avsnitt 4)

Tillsyns- och uppdragsutskottet tillstyrker de föreslagna ändringarna i 34 kap. 14 och 17 §§ i kyrkoordningen.

Vi konstaterar att det förslag som finns i Kyrkostyrelsens skrivelse motsvarar det uppdrag som gavs till styrelsen av 2009 års kyrkomöte på förslag från Tillsyns- och uppdragsutskottet. I betänkandet 2009:6 *Yttrande till en befattning som diakon* ansåg utskottet att det skulle vara rimligt att behörighetsprövningen är lika för befattningar som präst eller diakon. Det bedömdes att en sådan förändring inte torde medföra någon större ökning av arbetsbelastningen för domkapitlet. Vi ser ingen anledning att när ett förslag till ändring i kyrkoordningen nu föreligger frångå det som framfördes förra året.

Det finns flera skäl för vårt tillstyrkande av Kyrkostyrelsens förslag. En ordning där domkapitlet svarar för behörighetsförklaring och yttrande över behöriga sökanden när en befattning som diakon ska tillsättas är ett uttryck för Svenska kyrkans episkopala struktur. Det innebär också en önskvärd likabehandling av dem som utövar olika uppdrag inom kyrkans vörningstjänst. En församling eller samfällighet har full frihet att anställa den man finner mest lämplig bland flera behöriga sökanden. Detta kan ses som uttryck för den lokala självstyrelsen. De är viktigt att i gällande ordning också ge uttryck för att församlingar och samfälligheter är delar av den helhet som Svenska kyrkan utgör.

Domkapitlets behörighetsprövning och yttrande är ett utflöde av stiftets främjande och tillsyn. Det är inte minst fråga om att ge stöd genom att tillföra ytterligare perspektiv och underlag för bedömningar i den rekryteringsprocess som ofta kan vara svår att hantera på ett bra sätt. Att pröva behörigheten är ett tydligt uttryck för tillsynsuppgiften.

Genom införande av behörighetsprövning ska alla sökande få sin behörighet prövad av domkapitlet. Det kan förekomma att ansökningar från sökanden som man lokalt inte anser behöriga inte blir prövade av domkapitlet. I de flesta fall är det säkert fråga om personer som även domkapitlet finner vara obehöriga. Det kan dock finnas situationer där det är av betydelse att domkapitlet finns med i behörighetsprövningen. Det kan gälla diakoner från en annan kyrka där frågan kan bli om det finns förutsättningar för att förklaras behörig att utöva uppdraget som diakon i Svenska kyrkan. Det som har kallats diakonernas ”moment 22” bör också uppmärksammas i sammanhanget. Det hör samman med att det sägs i

32 kap. 6 § i kyrkoordningen att endast den kan provas i diakonexamen som ”skall tjänstgöra som diakon inom stiftet”. Samtidigt finns bestämmelser om att endast den kan anställas på en befattning som är diakonvigd. Det kan finnas sökanden som har formella förutsättningar för att kunna vigas till diakon men ännu inte är diakonvigda. Det är viktigt att behörighetsfrågan i sådana fall behandlas av domkapitlet.

För den enskilda som söker en befattning kan det vara viktigt att genom ändringarna av bestämmelserna i 34 kap. 17 § ha möjlighet att överklaga ett beslut om att inte förklaras behörig. Det ökar rättssäkerheten.

Vi har också noterat att förslaget om att domkapitlet ska pröva behörigheten hos sökanden till en befattning som diakon har remissbehandlats och fått ett mycket starkt stöd från remissinstanserna. Även detta talar för att förslaget bör leda till ett positivt beslut från Kyrkomötets sida.

Församlingsinstruktionen och församlingens verksamhet på andra språk än svenska samt rätten att i vissa fall använda nationella minoritetsspråk (avsnitt 5)
Tillsyns- och uppdragsutskottet tillstyrker införandet av föreslagna 36 kap. 7 § och ändringarna i 57 kap. 5 § i kyrkoordningen.

I detta avsnitt av Kyrkostyrelsens skrivelse behandlas två olika ändringar i kyrkoordningen som är av relativt olika karaktär. Det ena gäller det pastorala programmet i kyrkoordningen. Det avser därmed hur församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift på ett sådant sätt att ingen upplever sig utestängd utan alla är medräknade och inkluderande med hänsyn tagen till en sådan viktig identitetsskapande faktor som det egna språket. Det andra förslaget som avser att ta emot och besvara skriftliga handlingar på tre av de i det svenska samhället särskilt erkända nationella minoritetsspråken. Detta kan ses som något som har en mer formell och myndighetsliknande prägel. Även detta fall är det dock fråga om att modersmålets betydelse för en människas identitet. I båda fallen handlar det om bejaka den kulturella mångfald som präglar det svenska samhället inkludera de människor som bidrar till mångfalden.

Vad gäller de nya bestämmelserna i 36 kap. 7 § om möjligheten att ta emot och besvara skriftliga framställningar på finska, meänkieli respektive samiska har frågan ställts om inte Svenska kyrkan skulle kunna ha en generösare inställning ifråga om när detta ska vara möjligt än vad staten har angivit att det obligatoriskt ska gälla för förvaltningsmyndigheter. Enligt Kyrkostyrelsens förslag ska skyldigheten att ta emot och besvara skriftliga framställningar på finska, meänkieli respektive samiska skriftliga framställningar gälla personer bosatta inom något av de förvaltningsområden som anges i 6 § i lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Det finns i den lagen också bestämmelser som gör det möjligt för kommuner att ansöka att få tillhöra förvaltningsområdet för ett visst minoritetsspråk.

Vid våra överväganden har vi funnit att när en ny ordning för mottagande och besvarande av skriftliga framställningar på minoritetsspråk införs finns det anledning att i enlighet med Kyrkostyrelsens förslag låta den obligatoriskt omfatta de språk och förvaltningsområden som finns upptagna i 6 § i lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Detta hindrar självfallet inte att även andra än de som enligt kyrkoordningsbestämmelser är förpliktade att kommunicera på de tre minoritetsspråken tar emot och besvarar, både skriftligt och muntligt, framställningar på något minoritetsspråk. Det hindrar inte heller att det kan komma att göras en annan bedömning när de nya bestämmelserna i kyrkoordningen varit i kraft en tid.

Det kan finnas anledning att mer konkret klargöra vad Kyrkostyrelsens förslag innebär genom att redovisa förvaltningsområden som anges i gällande lydelse av 6 § i lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Med förvaltningsområdet för finska avses kommunerna Botkyrka, Eskilstuna, Gällivare, Hallstahammar, Haninge, Haparanda, Huddinge, Håbo, Kiruna, Köping, Pajala, Sigtuna, Solna, Stockholm, Södertälje, Tierp, Upplands Väsby, Upplands-Bro, Uppsala, Älvkarleby, Österåker, Östhammar och Övertorneå. Med förvaltningsområdet för meänkieli avses kommunerna Gällivare, Haparanda, Kiruna, Pajala och Övertorneå. Med förvaltningsområdet för samiska avses kommunerna Arjeplog, Arvidsjaur, Berg, Gällivare, Härjedalen, Jokkmokk, Kiruna, Lycksele, Malå, Sorsele, Storuman, Strömsund, Umeå, Vilhelmina, Åre, Älvdalen och Östersund.

Regeringen beslutade under våren 2010 att godkänna ansökningar från fyra nya kommuner att ingå i de så kallade förvaltningsområdena. Det innebär att Borås, Surahammar och Västerås får ingå i det finska förvaltningsområdet och att Krokom får ingå i det samiska förvaltningsområdet. Regeringens beslut trädde i kraft den 1 maj 2010. Som framgått av det tidigare påverkar detta dock inte vilka kyrkliga organ som omfattas av de föreslagna bestämmelserna i 36 kap. 7 § i kyrkoordningen.

Den ändring som föreslås i bestämmelserna om församlingsinstruktionens innehåll i 57 kap. 5 § i kyrkoordningen ligger helt i linje med det som 2009 års kyrkomöte beslutade på förslag från Tillsyns- och uppdragsutskottet. Förslaget har också i huvudsak fått stöd vid remissbehandlingen. Vi kan därför här mer kortfattat ange som vår mening att man nu bör fullfölja föregående års beslut genom att göra den av Kyrkostyrelsen föreslagna ändringen i kyrkoordningen.

Uppsala den 29 september 2010

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Sven Kragh, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Beslutande: Sven Kragh, ordförande, Margareta Carlenius, Ronny Hansson, Irene Gustafsson, Rolf Forslin, Jan Johansson, Staffan Holmgren, Suzanne Fredborg, Ingrid Borgström, Lars Ivar Ericson, Hans Olof Andrén, Emma Hedlundh, Bertil Olsson, Karin Långström Vinge och Eric Muhl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Birgitta Halvarsson, Kjerstin Sörngård Thulin, Christina Blomqvist, Sven Kerst, Inger Lif, Lennart Kjellin, Mattias Rosenqvist, Niklas Grahn, Maria Falk, Rune Wallmyr och Emma Thorén.

Biskoparna Esbjörn Hagberg och Tuulikki Koivunen Bylund har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation gällande avsnittet "Behörighetsprövning vid anställning av diakon"

Vi avstyrker Kyrkostyrelsens förslag återopande den reservation som finns till Kyrkostyrelsens skrivelse.

Staffan Holmgren, Suzanne Fredborg och Ingrid Borgström

Bilaga 7

Reservation

Kr 2010:1
Bilaga 7

Vi reserverar oss mot utskottets förslag i den del vad avser Biskopsval och anser att utskottet borde ha anfört:

Utskottets förslag till Kyrkomötets beslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå Kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2010:3 i den del som avser 8 kap. Biskopen i kyrkoordningen.
2. Kyrkomötet beslutar att till Kyrkostyrelsen återremittera för fortsatt beredning den del i Kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2010:3 som avser 8 kap. Biskopen i kyrkoordningen.

Den översyn av formerna för biskopsval som Kyrkostyrelsen har gjort på Kyrkomötets uppdrag har visserligen skett skyndsamt. Vi menar dock att förslaget till ändringar i kyrkoordningen innehåller brister som borde ha rättats till. Kyrkostyrelsen har dessutom i sitt förslag ändrat tider för överklagande av valet på ett sådant sätt att man knappast på ett välgrundat sätt kan argumentera för sina skäl till överklagande.

Upprättandet av en vallängd förbättrar klarheten i vilka det är som har rösträtt. Dock föreligger fortfarande en oklarhet vilka som har rösträtt vid val av biskop i Visby. Oklarheten gäller i sådana fall som inträffar exempelvis 2010 då mitt emellan nomineringsval och första valomgången en ny nämnd för Svenska kyrkan i utlandet väljs. I ursprungligt uppgjord vallängd finns den tidigare nämndens ledamöter upptagna som röstberättigade, men olika besked ges om vilka som har rösträtt vid biskopsvalet – ledamöterna i den gamla nämnden eller ledamöterna i den nyvalda nämnden.

Med argumentet att biskopsvalets eventuella två omgångar utgör en helhet föreslås att nuvarande, av valprövningsnämnden tolkade ordning, behålls nämligen att ett överklagande enbart kan ske efter det att en eventuell andra valomgång skett och resultatet tillkännagivits. Detta gäller även om uppenbara fel har begåtts vid den första valomgången. Om man istället hade möjliggjort ett överklagande redan vid första valomgången hade eventuella felaktigheter kunnat rättas till och den utsatta tidpunkten för andra valomgången hade blivit tidpunkten för en ny första valomgång. På så sätt hade tidsutdräkten av ett överklagat val väsentligen förkortats – självklart gäller detta i fall där överklagandet bifalls av valprövningsnämnden. Nu tycks man förutsätta att Valprövningsnämnden aldrig bifaller ett överklagande. Kyrkostyrelsen förslag innebär inget annat nytt än att överklagandetiden förkortas på ett otillfredsställande sätt.

De förkortade tiderna för överklagande – från att vara tre veckor efter ett kungörande av valresultatet till att föreslås vara en vecka – kan inte anses vara godtagbara ur en demokratisk synpunkt. I stället för att underlätta innebär förslaget att man försvårar en demokratisk process.

Sammantaget gör detta att utskottet återremitterar Kyrkostyrelsen förslag för ytterligare beredning.

Anders Roos och Anders Linger